

§ 34

Dnr 2023.1541

Handlingsplan för att nå en ekonomi i balans

Direktionens beslut

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att ge förbundschefen i uppdrag att ta fram en turordningslista enligt Lagen om anställningsskydd (LAS).

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att ge förbundschefen i uppdrag att göra en utredning av OH-kostnaderna, inklusive lokalutredning och föreslå besparingar eller effektiviseringar. Utredningen ska presenteras för Direktionen senast den 31 oktober 2023.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att fördelningen av avgiftsfinansierad och skattefinansierad myndighetstillsyn skall ändras från ration 60/40 till 70/30 enligt scenario 4 i bilagan för att få en budget i balans.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att översända handlingsplanen i sin helhet till medlemskommunerna för kännedom.

Sammanfattning

Den 1 januari 2023 lämnade Bjuvs kommun det samarbete som funnits inom Söderåsens miljöförbund sedan september 2009.

Förändringen innebar att underlaget för en fjärdedel av förbundets uppdrag och omsättning försvann. Miljöförbundet behöver vidta åtgärder, antingen genom att öka intäkterna och/eller minska kostnaderna för att fortsatt kunna tillmötesgå kommunernas önskemål, leverera rättssäker myndighetsutövning och ha en ekonomi i balans.

Personalvolymen behöver reduceras med 5 tjänster, motsvarande tillsynsuppdraget i Bjuvs kommun, om inte andra arbetsuppgifter kan erbjudas. LAS-lista behöver tas fram för att fastställa turordning och vid behov inleda en process om övertalighet. Samtidigt finns ett långsiktigt behov av ökad tillsyn inom enskilda avlopp och här kan tillsynsuppdraget på ett välplanerat sätt utökas med 2 tjänster. Detsamma gäller utökat tillsynsansvar inom alkohollagen, om medlemskommunerna så önskar, detta skulle potentiellt totalt motsvara cirka 1 tjänst.

En medarbetare har också spontant sagt upp sig och lämnat organisationen sedan årsskiftet. Det finns också möjlighet att genomföra andra avgränsade tillsynsprojekt.

Förändringar av personalvolymen påverkar miljöförbundets lönekostnader och intäkter, medan OH-kostnaderna endast påverkas i mindre omfattning då fem kommuner blir fyra.

Justerandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	------------------	--	--------------------

Givet allt annat oförändrat ökar nu kostnaden att producera en tillsynstimme, då samma OH-kostnader ska fördelas på färre timmar. Då behöver delar av bortfallet av medlemsbidrag från Bjuvs kommun kompenseras genom högre medlemsbidrag och höjda taxor (timavgifter).

Medges ej detta måste andra åtgärder vidtas och andelen avgiftsfinansierade timmar öka och skattefinansierad tillsyn minska. Förbundet behöver också därutöver göra en särskild utredning kring OH-kostnaderna och söka potential för kostnadsreduceringar, t.ex. genom en lokalutredning.

Direktionen behöver ta ställning till olika åtgärdsval och sannolika utfall i olika scenarier samt förstå vilka risker eller konsekvenser olika val innebär.

Det finns i stort tre alternativ att välja på

- Höja både medlemsbidraget och taxorna
- Höja antingen medlemsbidraget eller taxorna och samtidigt reducera skattefinansierat myndighetsarbete i viss omfattning
- Varken höja medlemsbidraget eller taxorna. Reducera skattefinansierat myndighetsarbete i stor omfattning.

Dessa prioriteringar bör Direktionen förankra i kommunerna, då åtgärderna kan påverka både enskilda och kommunerna negativt. Även möjligheten att uppfylla förvaltningslagens krav på service och annan lagstiftning. Det är också endast kommunerna som kan medge eller neka förändringar i taxor och medlemsbidrag.

Det Direktionen måste bestämma sig för är, om de beslut som medlemskommunerna tar när det gäller finansieringen, ger Direktionen möjlighet att genomföra det uppdrag som man har tagit det juridiska ansvaret för.

Beslutsgång:

Direktionen lämnar ett gemensamt yrkande på att punkterna tre och fyra i handlingsplanen tas bort samt lägger till ett nytt beslutsförslag att fördelningen av avgiftsfinansierad och skattefinansierad myndighetstillsyn skall ändras från ration 60/40 till 70/30 enligt scenario 4 i bilagan för att få en budget i balans. Konsekvenserna av detta redovisas i tjänsteutlåtandet/underlaget, scenario 4.

Underlag

Tjänsteutlåtande daterat 2023-05-02.

Expediering

Beslutet skickas till medlemskommunerna.

Justerandes sign	Justerandes sign		Utdragsbestyrkande
------------------	------------------	--	--------------------

Datum
2023-05-02

Beteckning
2023.1541-1

Handläggare:
Charlotte Leander
0435-78 24 20
Charlotte.leander@smfo.se

Direktionen för
Söderåsens miljöförbund

Handlingsplan för att nå en ekonomi i balans

Förslag till beslut

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att ge förbundschefen i uppdrag att ta fram en turordningslista enligt Lagen om anställningsskydd (LAS).

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att ge förbundschefen i uppdrag att göra en utredning av OH-kostnaderna, inklusive lokalutredning och föreslå besparingar eller effektiviseringar. Utredningen ska presenteras för Direktionen senast den 31 oktober 2023.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att begära höjning av medlemsbidraget med 6% utöver index inför verksamhetsår 2024. Direktionen hemställer om svar senast den 31 augusti 2023.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att begära höjning av alla taxor med 6% utöver index inför verksamhetsår 2024. Direktionen hemställer om svar senast den 31 augusti 2023.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund beslutar att översända handlingsplanen i sin helhet till medlemskommunerna för kännedom.

Sammanfattning

Den 1 januari 2023 lämnade Bjuvs kommun det samarbete som funnits inom Söderåsens miljöförbund sedan september 2009.

Förändringen innebar att underlaget för en fjärdedel av förbundets uppdrag och omsättning försvann. Miljöförbundet behöver vidta åtgärder, antingen genom att öka intäkterna och/eller minska kostnaderna för att fortsatt kunna tillmötesgå kommunernas önskemål, leverera rättssäker myndighetsutövning och ha en ekonomi i balans.

Personalvolymen behöver reduceras med 5 tjänster, motsvarande tillsynsuppdraget i Bjuvs kommun, om inte andra arbetsuppgifter kan erbjudas. LAS-lista behöver tas fram för att fastställa turordning och vid behov inleda en process om övertalighet. Samtidigt finns ett långsiktigt behov av ökad tillsyn inom enskilda avlopp och här kan tillsynsuppdraget på ett välplanerat sätt utökas med 2 tjänster. Detsamma gäller utökat tillsynsansvar inom alkohollagen, om medlemskommunerna så önskar, detta skulle potentiellt totalt motsvara cirka 1 tjänst. En medarbetare har också spontant sagt upp sig och lämnat organisationen sedan årsskiftet. Det finns också möjlighet att genomföra andra avgränsade tillsynsprojekt.

Förändringar av personalvolymen påverkar miljöförbundets lönekostnader och intäkter, medan OH-kostnaderna endast i påverkas mindre omfattning då fem kommuner blir fyra. Givet allt annat oförändrat ökar nu kostnaden att producera en tillsynstimme, då samma OH-kostnader ska fördelas på färre timmar. Då behöver delar av bortfallet av medlemsbidrag från Bjuvs kommun kompenseras genom högre medlemsbidrag och höjda taxor (timavgifter). Medges ej detta måste andra åtgärder vidtas och andelen avgiftsfinansierade timmar öka och skattefinansierad tillsyn minska. Förbundet behöver också därutöver göra en särskild utredning kring OH-kostnaderna och söka potential för kostnadsreduceringar, t.ex. genom en lokalutredning.

Direktionen behöver ta ställning till olika åtgärdsval och sannolika utfall i olika scenarier samt förstå vilka risker eller konsekvenser olika val innebär.

Det finns i stort tre alternativ att välja på

- Höja både medlemsbidraget och taxorna
- Höja antingen medlemsbidraget eller taxorna och samtidigt reducera skattefinansierat myndighetsarbete i viss omfattning
- Varken höja medlemsbidraget eller taxorna. Reducera skattefinansierat myndighetsarbete i stor omfattning.

Dessa prioriteringar bör Direktionen förankra i kommunerna, då åtgärderna kan påverka både enskilda och kommunerna negativt. Även möjligheten att uppfylla förvaltningslagens krav på service och annan lagstiftning. Det är också endast kommunerna som kan medge eller neka förändringar i taxor och medlemsbidrag.

Det Direktionen måste bestämma sig för är, om de beslut som medlemskommunerna tar när det gäller finansieringen, ger Direktionen möjlighet att genomföra det uppdrag som man har tagit det juridiska ansvaret för.

Beskrivning av ärendet

Förutsättningar gällande Bjuv och beräkning av OH-kostnader

Fram till den 31 december 2022 har Bjuvs del av förbundets verksamhet varit ca 24 %, vilket motsvarar årliga intäkter på ca 5,5 mkr.

Förbundets kostnader består av personalkostnader, uppdelat på tillsynspersonal och övrig personal (chefer, administration och övrigt stöd (OH-personal)) samt övriga kostnader (OH-övrigt).

Beräkningen av OH-kostnaderna baseras på samma principer som vid uträkandet av timtaxans storlek och som Sveriges kommuner och regioner förespråkar. Detta innebär att verksamhetens totala bruttokostnader, lönekostnader för chefer och administratörer (OH-personal) samt övriga kostnader (OH-övrigt) såsom hyra, IT, städ, bilar fördelas på den producerande volymen (inspektörerna). Utifrån detta kan därefter års-/timkostnader beräknas.

Tillsynsbehovet bedöms minska med ca 5 inspektörer i och med att tillsynsuppdraget inom Bjuvs kommuns geografiska verksamhetsområde har upphört. Detta förutsatt att Miljöförbundets ”normala” tillsynsriktning kvarstår.

Förändringar av personalvolymen påverkar miljöförbundets lönekostnader och intäkter, medan OH-kostnaderna endast påverkas i mindre omfattning då fem kommuner blir fyra. Givet allt annat oförändrat ökar nu kostnaden att producera en tillsynstimme, då samma OH-kostnader ska fördelas på färre timmar. Då behöver delar av bortfallet av medlemsbidrag från Bjuvs kommun kompenseras genom högre medlemsbidrag och höjda taxor (timavgifter). Medges inte det måste andra åtgärder vidtas och andelen avgiftsfinansierade timmar öka och skattefinansierad tillsyn minska.

- Bjuvs del, direkta personalkostnader för 5 inspektörer är ca 3,1 mkr/år.
- Bjuvs del av OH-personal motsvarar ca 1,3 mkr/år.
- Bjuvs del av OH-övrigt motsvarar ca 1,1 mkr/år.

I och med att Bjuv lämnat samarbetet behöver intäktsbortfallet hanteras för att miljöförbundet ska ha en ekonomi i balans.

Förbundet behöver också därutöver göra en särskild utredning kring OH-kostnaderna och söka potential för kostnadsreduceringar, t.ex. genom en lokalutredning.

LAS-lista

Personalvolymen behövde vid årsskiftet 2022/2023 reduceras med 5 tjänster, motsvarande tillsynsuppdraget i Bjuvs kommun, om inte andra arbetsuppgifter kan erbjudas. En lista enligt LAS behöver tas fram för att fastställa turordning och vid behov inleda en process om övertalighet.

Vid kortare anställningstid än 1 år är uppsägningstiden en månad, därefter gäller sex månaders uppsägningstid. Informations, förhandlings och omplaceringsfasen dessförinnan bedöms ta två månader. Totalt tre månader för personal med kortare anställningstid än ett år. Alla fem berörda medarbetare har kortare anställningstid än ett år, fördelat från september till december. En av dessa fem medarbetare har spontant sagt upp sig och lämnat organisationen sedan årsskiftet. Kvar finns fyra medarbetare som kan beröras.

Personalresurser

Den direkta årliga personalkostnaden per årsarbetskraft inspektör (baserat på budget 2023 och snittkostnad för inspektör), dvs lön plus sociala avgifter är 644 tkr. Totala kostnader inklusive OH är 1 137 tkr. Budgeterade intäkter per årsarbetskraft 2023 är 652 tkr.

Varje inspektör ger därmed en nettovinst på 8 tkr till miljöförbundet och bidrar till viss del att bekosta sina egna OH-kostnader. Reduceras antalet inspektörer minskar också basen för att generera intäkter. Kan de budgeterade intäkterna per inspektör öka, bidrar deras arbete aktivt till att kompensera för bortfallet av intäkter från Bjuv. Uppsägning av tillsynspersonal bedöms inte förbättra förbundets ekonomi, utan reducerar intäktsbasen för OH-kostnaderna.

Etablerade personalresurser bidrar därtill med kompetens och hög kvalitet i verksamheten, vilket tillsammans med arbetsro ytterligare kan öka miljöförbundets effektivitet och bidra till ökat nöjd-kund-index.

En förutsättning för att kunna utnyttja intäktpotentialen är dock att det finns ett tillsynsbehov där personalresurserna kan nyttiggöras och att de kan frigöras från uppdrag som inte ger intäkter från avgifter, dvs att personalen inte utför tillsyn som bekostas med skattemedel.

Övrig personal, chefer, administration och övrigt stöd i form av digitaliseringsutveckling och arbete med ny riskklassificering på livsmedelsområdet bidrar inte till några intäkter utan är stöd för tillsynspersonalen.

Miljöförbundet har under flera år påverkats av osäkerheten kring om Bjuv skulle vara medlem framöver. Som en konsekvens av detta hade miljöförbundet vid ingången av år 2022 stor brist på personalresurser och det har varit utmanande att återställa personalresurserna och ”lära upp” ny personal. Att prioritera chefs- och ledningsstödet har då bedömts som avgörande och viktigt. Under hela 2023 bedöms det höga behovet bestå, men från och med 2024 är planen att frigöra chefsresurser motsvarande ca en årsarbetskraft för handläggning.

Detsamma gäller stödet kopplat till ny riskklassningsmodell på livsmedelsområdet. Detta är en tillfällig förstärkning för att genomföra ett lagstadgat utvecklingsarbete, på ca en halv årsarbetskraft under 2023. Från och med 2024 bedöms inte behovet finnas och resurser kan frigöras för handläggning. Den av kommunerna efterfrågade digitaliseringsutvecklingen bedöms däremot behöva fortsätta.

Även gällande övrig personal är givetvis en förutsättning för att kunna utnyttja intäktpotentialen att det finns ett tillsynsbehov, som identifierats genom återkommande lagstadgade behovsutredningar, där personalresurserna kan nyttiggöras.

Myndighetsuppdraget och effektiviseringar

Miljöförbundet har under flera år arbetat med effektiviseringar och att optimera användandet av resurser. Numera finns en god tillsynsplanering som bygger på identifierade behov, prioriteringar i verksamheten och att tillsyns- respektive kontrollplaner upprättas inför varje verksamhetsår. Handläggarnas tillgängliga arbetstid läggs ut i verksamhetsplanen och med det tydliggörs förväntningar på utfört arbete och huruvida detta arbete ska kunna avgiftsdebiteras eller ska bekostas med skattemedel. Uppföljning sker regelbundet och digitalt handläggarstöd håller på att utvecklas för löpande uppföljning av utfallet. Detta innebär att miljöförbundet numera kan styra och följa upp sin verksamhet på ett bra sätt.

Samtidigt har de senaste årens utmaningar både i form av de förändringar av verksamheten som pandemin ställde krav på, men främst i form av flera år av osäkerhet kring Bjuv påverkat verksamheten. Detta har åsamkat förbundet omfattande kostnader och även inverkat på arbetsmiljön samt möjligheten att vara en attraktiv arbetsgivare, behålla och rekrytera personal. Det har inneburit många omprioriteringar som har gett upphov till förluster och att effektiviseringsarbetet inte fullt ut kunnat få genomslag. Ges miljöförbundet stabilitet och samtidigt får arbetsro finns förutsättningar att förbundets fulla potential kommer till sin rätt.

Myndighetsarbetet fördelas på uppdrag som går att avgiftsfinansiera och uppdrag som bekostas med skattemedel. Miljöförbundets långsiktiga strävan har varit att fördelningen ska vara 60/40, dvs att cirka 60% av myndighetsarbetet finansieras med avgifter. Då finns utrymme att tillgodose de skyldigheter och krav som ställs på myndigheten och som myndigheten inte får ta ut någon avgift för, utan som enbart får bekostas av skattemedel. Det handlar om skyldigheter som myndigheten har inom sitt tillsynsuppdrag (t.ex. tillsyn rökfria miljöer eller hantera matförgiftningar, nationella larm om livsmedel med mera), krav utifrån rättssäkerhet och på service i förvaltningslagen samt önskemål från kommunerna om trygghetsskapande/brottsförebyggande samverkanstillsyn eller vara kommunernas bollplank, delta i Lotsmöten, synas på näringslivsaktiviteter med mera.

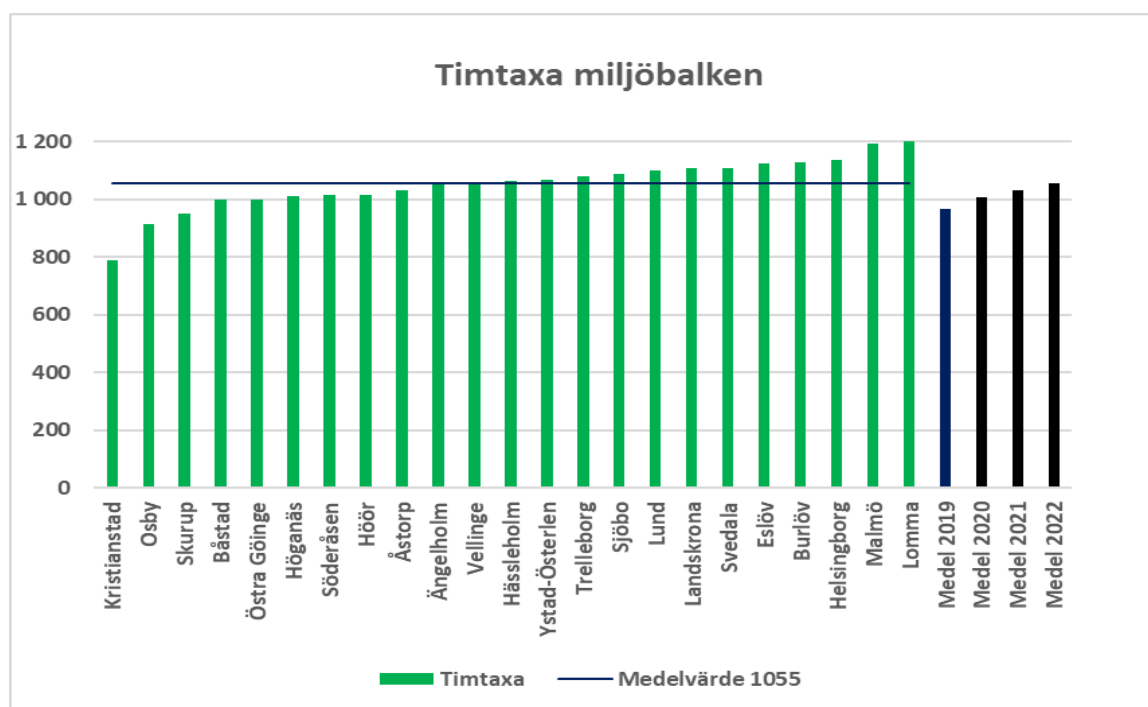
Önskar kommunerna att miljöförbundet förändrar den nuvarande fördelningen på 60/40, kan detta genomföras. Konsekvenserna blir då bortprioriteringar av delar av miljöförbundets skattefinansierade verksamhet och att mängden avgiftsfinansierad verksamhet ökar. Risker är då att såväl allmänheten som näringsliv och kommuner kommer att uppleva en påtaglig försämring av service. Även kvalitet och rättssäkerhet kan komma att försämrats. Här är det viktigt att Direktionen informerar medlemskommunerna om riskerna och konsekvenserna av att öka andelen avgiftsfinansiering, så att detta blir belyst och de kan fatta så välinformerade beslut som möjligt.

Beroende på bortprioriteringars inriktning kan miljöförbundet få kritik från sina tillsynsmyndigheter. Förutom minskad service till enskilda kan även kommunala förvaltningar/tjänstemän uppfatta att miljöförbundet minskar sin tillgänglighet för och engagemang i kommunal verksamhet. Se bilaga med redovisning av skattefinansierad verksamhet och prioriteringsbehov.

I nuläget efterfrågas mer service av Direktionen och av kommunerna och att nöjd-kund-index höjs. Det miljöförbundet kan se i mätningar av kundnöjdhet är att företagen efterfrågar service, rådgivning och vill att inspektörerna ska ge mer hjälp/upplysningar och ger det lilla extra.. Detta kan inte miljöförbundet garantera om tiden för skattefinansierat myndighetsarbete inklusive service minskar. Nöjd-kund-index riskerar därmed att sjunka.

Taxan - timavgiften

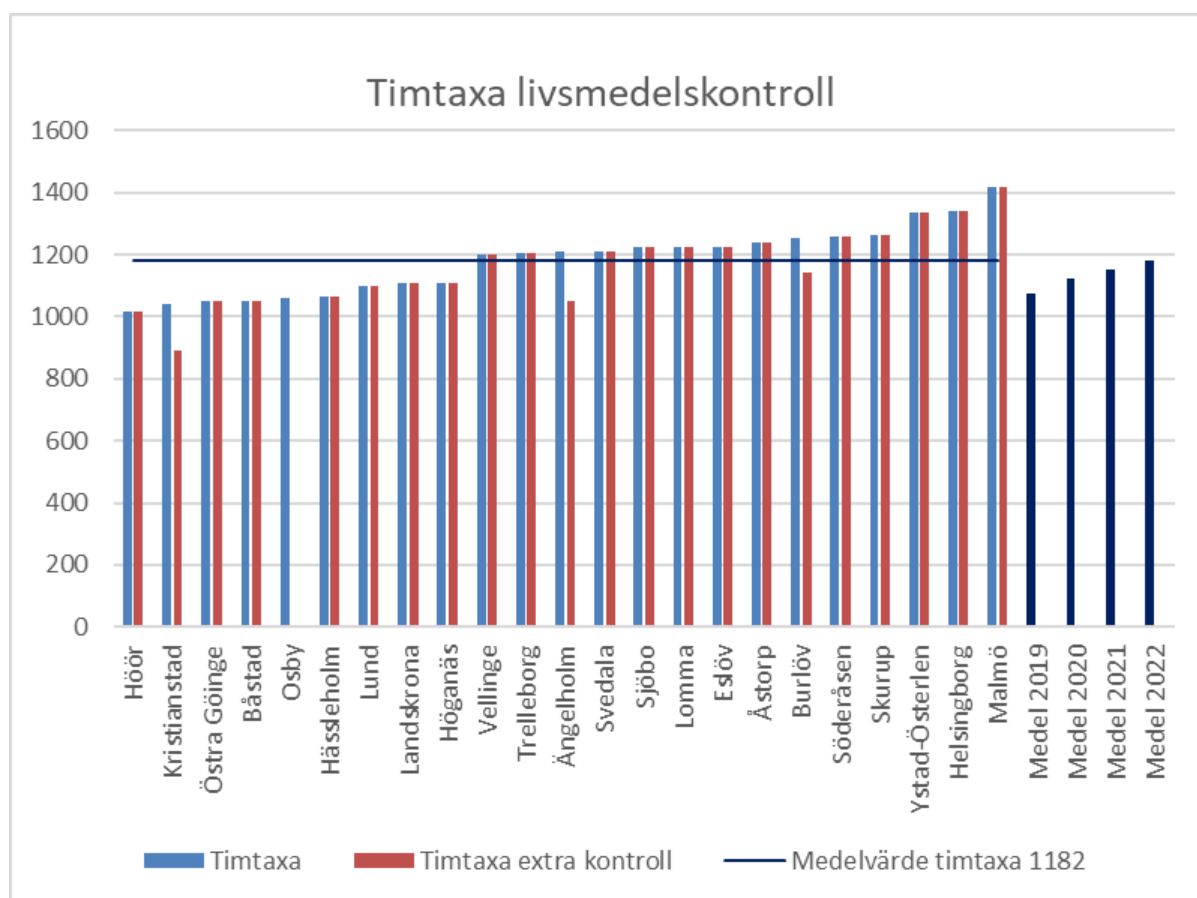
Timavgiften baseras på kostnaden som myndigheten/miljöförbundet i genomsnitt har per timme för den handläggning som utförs.

För att räkna ut denna handläggningskostnad per timme behöver man ta fram en kostnad i kronor per år och en tid i timmar per år. Kostnaden utgörs av myndighetens/miljöförbundets genomsnittliga kostnad i kronor per år för en handläggare inom myndighetsområdet. Denna kostnad består av summan av två delar – lönekostnad för handläggare och gemensamma kostnader (OH-personal + OH-övrigt). Tiden utgörs av den tid i timmar per år som en handläggare i genomsnitt ägnar åt handläggning. Resultatet ska spegla situationen i den enskilda myndigheten. Det skiljer sig helt naturligt åt mellan olika myndigheter eftersom deras förhållanden inte är identiskt lika. En jämförelse av timtaxan inom miljöbalken år 2022 redovisas i figuren ovan. Inom miljöbalkstillsynen är miljöförbundets avgift låg i jämförelse med andra miljöförvaltningar i Skåne.

I figuren nedan redovisas en jämförelse av timtaxan inom livsmedelskontrollen år 2022. Inom livsmedelsområdet är, för miljöförbundets del inställetiden/restiden inbakad i timpriset. Söderåsens miljöförbund är en av de miljöförvaltningar som har längst restid i genomsnitt i Skåne. Trots detta har Skurup, Ystad-Österlens miljöförbund, Helsingborg och Malmö högre timtaxa än miljöförbundet. Detta kan bero på att dessa miljöförvaltningar har andra kostnader som är högre, t.ex. hyror.

Enligt Sveriges kommuner och Regioner (SKR) producerar en årsarbetare cirka 1000 timmar myndighetsarbete per år, detta är också miljöförbundets bedömning och finns som underlag i miljöförbundets beräkningar av timavgiften. Dessa 1000 timmar ska då finansieras antingen av intäkter från avgifter eller i form av intäkter från medlemsbidrag (skattemedel).

När Bjuv lämnade miljöförbundet minskade medlemsintäkterna med 24% men OH-kostnaderna är inte möjliga att minska i samma omfattning. Detta innebär att en översyn och höjning av timavgiften skulle behövas. Kan inte kostnaderna reduceras i minst samma omfattning som myndighetsarbetet minskar (planerad tillsyn i verksamhetsplanen), behöver timavgiften justeras utöver index genom beslut i kommunfullmäktige, detsamma gäller för medlemsavgiften.

Medlemsavgiften

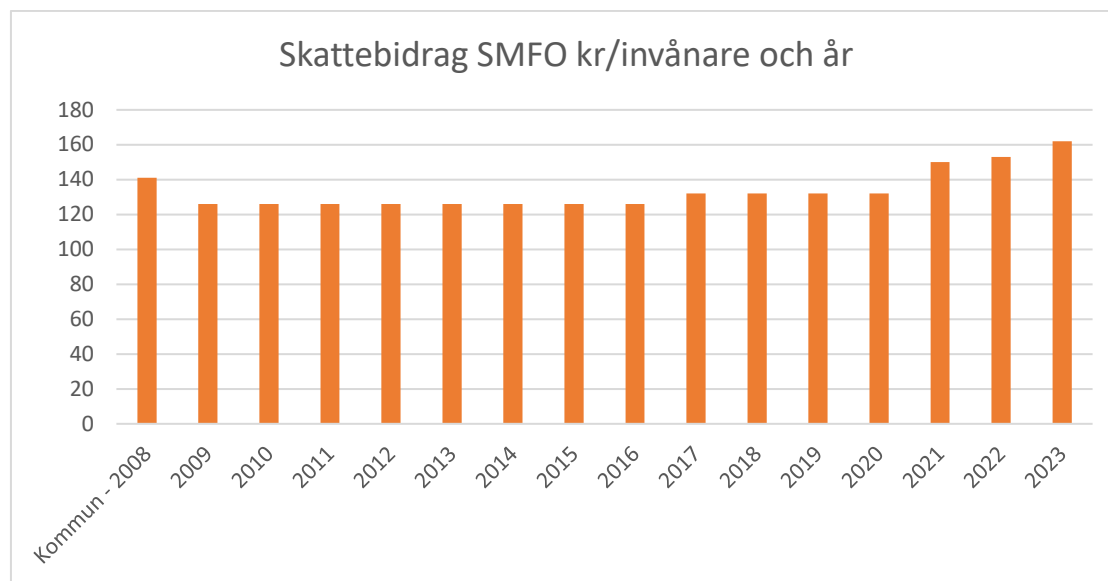
Medlemsavgiften ska täcka övriga handläggningstimmar som inte bekostas med avgifter.

Kostnaden per handläggningstimme är densamma oavsett om den kan avgiftsfinansieras eller bekostas med skattemedel. Timavgiften baseras på kostnaden som myndigheten/miljöförbundet i genomsnitt har per timme för den handläggning som utförs.

I likhet med timavgiften som debiteras mot kund, kan det finnas ett behov av att höja medlemsavgiften utöver index om dessa ska täcka eventuellt ökade handläggnings-

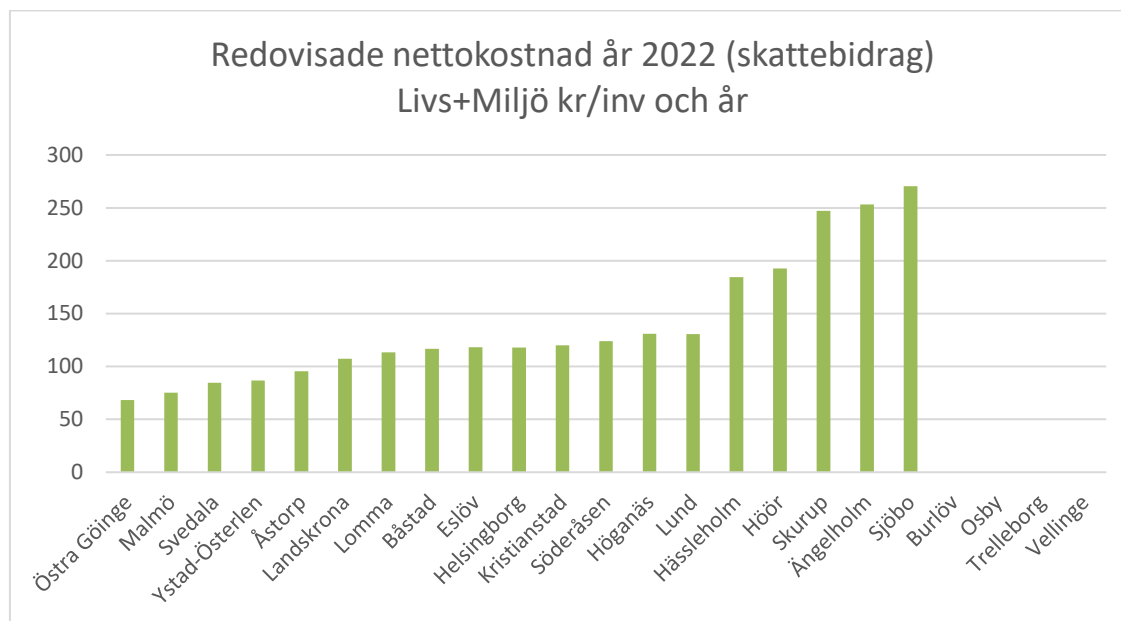
kostnader per timme med anledning av att Bjuv har lämnat och basen för att bära relativt statiska OH-kostnader har minskat.

År 2008 bedrevs myndighetsutövningen i de enskilda kommunernas regi och från år 2009 inom miljöförbundet. Under många år låg medlemsavgiften på en fast summa utan indexuppräkning. Höjning skedde år 2017 och år 2021 och från och med år 2022 sker en årlig indexering med prisindex för kommunal verksamhet (PKV).

Prisindexet är avsett att användas av kommunerna som underlag vid beräkning av kostnadernas utveckling i fasta löner och priser. Det är detta prisindex som används i SKR:s egna beräkningar och beskrivningar av sektorns kostnadsutveckling. PKV tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris.

Indexjustering kan däremot inte kompensera för extraordinära, lokala, kostnadsökningar eller minskningar. Då behöver själva avgiften (priset) ändras genom beslut av kommunfullmäktige. Under dessa år har också krav på myndighetens kompetens ökat samtidigt som tillsynsområdena utan möjlighet till avgiftsfinansiering tillkommit, exempelvis rökfria miljöer. Konkurrensen om arbetskraften har också hårdnat då det utbildas relativt få nya inspektörer samtidigt som den privata sektorns efterfråga på inspektörskompetens ökat.

Ovanstående redovisning visar totala nettokostnaden för livsmedels och miljöbalksområdet inom varje enskild kommun och motsvarar skattebidraget eller medlemsbidraget i miljöförbundets fall. Uträkningen baseras på redovisade bruttokostnader inom vardera området frånräknat redovisade intäkter inom områdena. Miljöförbundets totala medlemsbidrag under år 2022 var 153 kr/invånare, 124 kr av dessa har då bidragit till tillsynen inom livsmedel och miljöbalkens område. Resterande 29 kr har delvis gått till tillsyn inom området åldersbegränsade varor (tobak med mera), i någon mån till energi- och klimatrådgivningen men framför allt bidragit till det ovanligt stora positiva ekonomiska resultatet för år 2022. Det stora ekonomiska resultatet är medlemsbidrag som inte kunnat utnyttjas för skattefinansierad tillsyn, då förbundet haft brist på personalresurser.

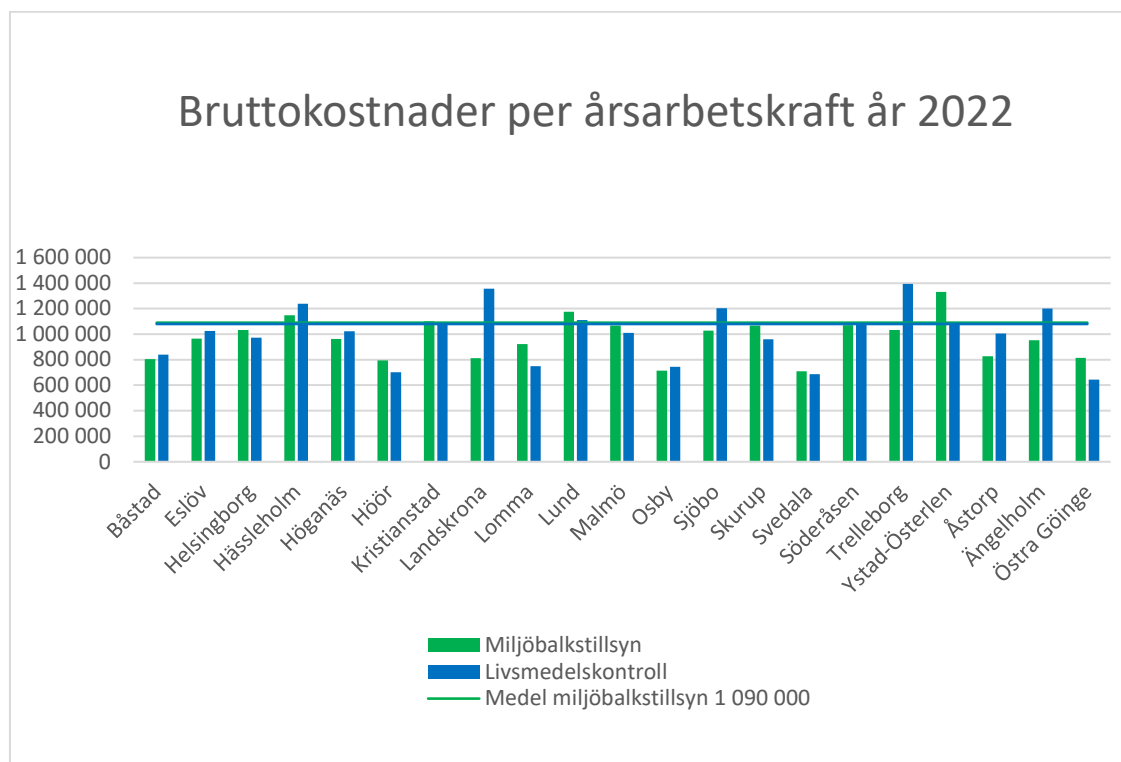
Nettokostnaden skiljer stort mellan kommunerna och det kan det finnas många anledningar till. Vissa kommuner vill ge extra god service till sina företag och medborgare och skjuter till skattemedel i motsvarande omfattning, det handlar då främst om de kommunerna med höga bidrag. Utfallet kan också bero på de faktiska kostnaderna, om de är låga (låga hyror) eller kan fördelas på fler, blir behovet av bidrag lägre. Det kan också finnas andra uppdrag inom förvaltningen som är med och bär de gemensamma OH-kostnaderna. Vissa större kommuner exempelvis Malmö och Helsingborg har utöver skattebidraget politiska beslut där vissa brottsförebyggande tjänster och samverkande tjänster finansieras helt av skattemedel då det främjar kommunen i stort. Dessa skattemedel framgår inte av ovanstående redovisning (har stämt av med Malmö).

Därutöver kan det finnas felaktigheter i de från respektive kommun redovisade underlagen, t.ex. att det kan vara svårt att räkna ut (med en rättvisande fördelningsnyckel) alla gemensamma kostnader som finns i en kommun (hyror, städ, vaktmästare, bilkostnader, HR, ekonomi mm) på varje enskild avdelning/enhet och att den redovisade bruttokostnaden är för låg. Skattebidraget redovisas då som lägre än vad det faktiskt är.

Exempel på detta kan man se i tabellen nedan, där bruttokostnaden per årsarbetskraft framgår. Här finns flera kommuner som redovisar bruttokostnader som inte kan omfatta mycket mer än totala lönekostnaden (600–700 tkr). Här har sannolikt vissa kostnader glömts bort eller inte räknats ut och fördelats. Detta påverkar då hur rättvisande bilden är

för enskilda kommuner i tabellen ovan. Kommuner som redovisar orimligt låga bruttokostnader har sannolikt redovisat för låga skattebidrag.

Skattebidraget (medlemsbidraget) till Söderåsens miljöförbund ligger inom normalspannet och i jämförelse med vissa andra kommuner, som sannolikt subventionerar tillsynen mot enskilda, förhållandevis lågt.

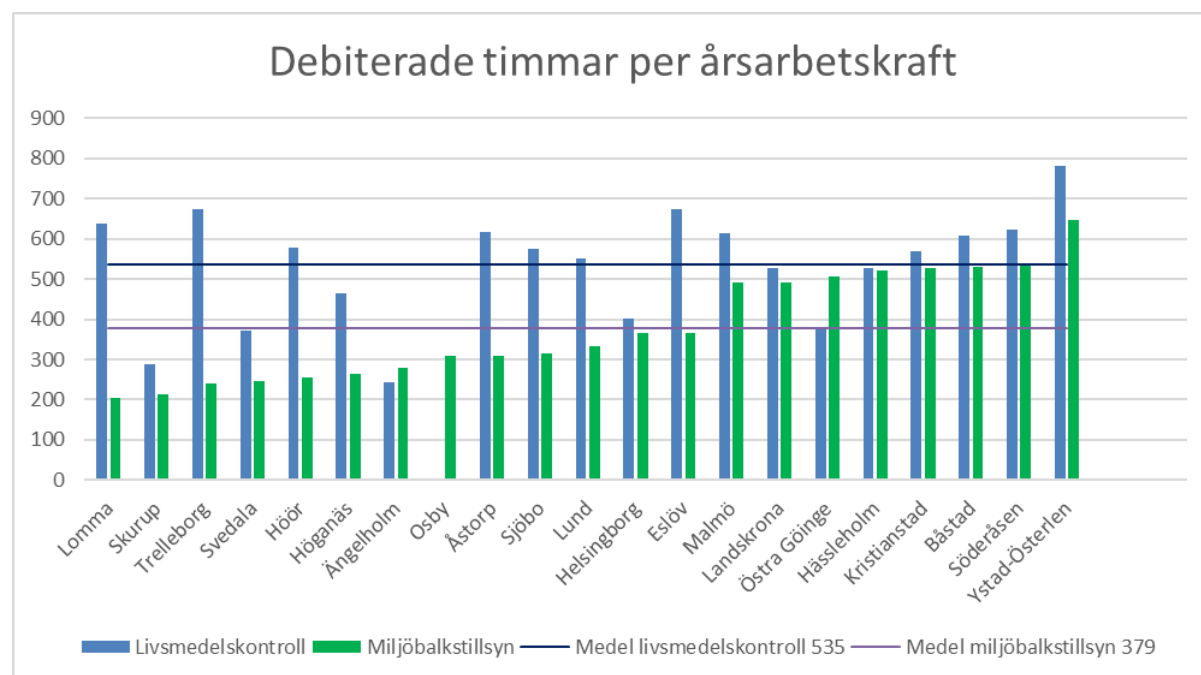

Tillsynsbehovet och tillsynsplanering

Miljöförbundets verksamhet bygger på det tillsynsbehovet som identifieras i förbundets behovsutredning.

Behovsutredningen är indelad i förbundets olika tillsynsområden och beskriver mängden verksamheter som betalar en årlig tillsynsavgift, mängden tillsynsobjekt i övrigt och inkommande ärenden. Behovsutredningen beskriver miljöförbundets identifierade behov av insatser mot bakgrund av de nationella miljömålen, folkhälsomålen och livsmedelsmålen, nationella och regionala tillsynsprojekt samt stöd till medlemskommunerna och uppdragsverksamhet. Med utgångspunkt i behoven har sedan en prioritering skett utifrån tillgängliga personalresurser, en balanserad fördelning mellan avgifts- och skattefinansierad verksamhet (60/40) samt att ha en ekonomi i balans. Detta resulterar i en plan för tillsynen. Det identifierade behovet inom miljöbalksområdet har under de senaste åren varit väsentligt högre än vad det funnits personalresurser till. Det innebär att det finns ett uppdämt behov av tillsyn som vi kan timdebitera. Att minska personalresursen riskerar därmed att ytterligare försämma såväl ekonomi som effektiv tillsyn. Utfallet i debiterade timmar under år 2022 enligt nedan. Miljöförbundet har en hög avgiftsfinansieringsgrad jämfört med de flesta andra miljöförvaltningar i Skåne.

Detta innebär att andra kommuner lägger in mer skattemedel och har högre ”medlemsbidrag” än vad miljöförbundet har. I dessa kommuner finns då ett större utrymme att erbjuda rådgivning och service samt att inte kräva betalt för varje enskild tillsynstimme, då dessa är subventionerade med skattemedel. Detta gör sannolikt att det finns bättre förutsättningar för att stödja enskilda verksamheter och att öka nöjd-kund-index.

På vissa tillsynsområden så som enskilda avlopp finns ett avsevärt större tillsynsbehov än vad miljöförbundet normalt planerar för. Det är också ett tillsynsområde inom vilket det är möjligt att ha en högre avgiftsfinansieringsgrad än inom många andra områden. Området har dock varit något svårplanerat för att kunna få balans mellan tillsyn och kravet på rimliga handläggningstider på de efterföljande ansökningarna. Under senare år har goda rutiner och en väl etablerad planeringsstruktur utvecklats och det bedöms nu i och med utveckling av digitalt handläggarstöd, möjligt att varaktigt utöka tillsynen inom området. Detta skulle i så fall stödja förbundets ekonomi om resurser som frigjorts från tillsynen inom Bjuvs kommun styrs mot området. Detta ger i så fall en nettointäkt till förbundet (intäkter är större än lönekostnaden) och kan bidra till att hantera OH-kostnaderna. Miljöförbundet bedömer behovet och möjligheten att utöka tillsynsuppdraget inom avloppsområdet till minst 2 årsarbetskrafter.

Det är därutöver möjligt, om än inte lämpligt, att ytterligare förskjuta balansen mellan skattefinansierad tillsyn från ca 60/40 till t.ex. 70/30. Detta innebär då att öka avgiftsdebiterad tillsynen inom andra områden, som varit eftersatta.

Miljöförbundet har under flera år varken hunnit med att inventera lantbruksobjekt som kan vara intressant för tillsyn. Det kan handla om maskinstationer som handhar kemiska bekämpningsmedel och gör andra sysslor åt lantbrukare. Entreprenörer inom skog och kemisk bekämpning av skogsplantor. Det kan också handla om riktad tillsyn vid våra vattendrag. Uppdraget bedöms motsvara en årsarbetskraft.

Därutöver finns behov av tillsyn inom en rad områden på industrisidan där vi inte hunnit med vår tillsyn på flera år. Exempel på branscher är bilservice, åkerier, legoarbeten inom metall, däckservice och lackering. Det finns uppskattningsvis 200 sådana objekt vilket lågt räknat skulle kräva en årsarbetskraft för att ta igen. Detta oräknat de företag som kan ha tillkommit sedan det senaste utdraget ur SCB:S register från 2021 som då endast omfattade områdena mekanik, ytbehandling, fordonsvård och drivmedel.

Vår bedömning är att det finns stora behov även inom exempelvis kemi, avfall och inte minst förorenade områden (deponier, brandövningsplatser, plantskolor, kemtvättar). Det finns också en önskan från centrala myndigheter att vi ska öka våra tillsynsinsatser när det gäller såväl dagvatten, grundvatten och proaktiv bostadstillsyn.

Utförs tillsynen som välplanerade tillsynsprojekt bedöms dessa kunna ha hög avgiftsfinansieringsgrad.

Denna huvudsakligen avgiftsfinansierade tillsyn ska då ersätta tillsyn som är helt skattefinansierad, cirka 2 000 timmar, vilket uppskattningsvis skulle kunna ge ett tillskott av intäkter på drygt 1 mkr till miljöförbundet som också kan bidra till förlusten av OH-intäkter från Bjuv.

Skattefinansierad verksamhet som då kommer att behövas tas bort är t.ex. tillsyn av rökfria miljöer eller hantera matförgiftningar, service till allmänheten, samverkan med kommunerna om trygghetsskapande/brottsförebyggande samverkanstillsyn eller vara kommunernas bollplank, delta i Lots, synas på näringslivsaktiviteter med mera.

Länsstyrelsen, Polismyndigheten, Tullverket och Skatteverket vill också gärna ha med vår kompetens i fler så kallade myndighetssamverkande projekt. Detta är dock sannolikt projekt som till största delen enbart kan bekostas med skattemedel och kommer därför inte att vara aktuella.

Finansiering av myndighetsutövningen framöver

Söderåsens miljöförbund tillsammans med andra kommunala verksamheter står inför ekonomiska utmaningar, då omvärlden gör att inflationen är hög och kostnaderna ökar samtidigt som också pensionskostnaderna stiger.

Därtill har medlemskommunerna skapat nya ekonomiska förutsättningar för miljöförbundet då miljöförbundet den 5 december 2022 fick besked av övriga medlemskommuner att Bjuvs kommun skulle lämna samarbetet och att förbundets omsättning skulle reduceras med cirka en fjärdedel 1 januari 2023, vilket motsvarar ett intäktsbortfall på 5,5 mkr varav 2,4 mkr är OH-kostnader.

En minskad ekonomisk omslutning gör att förbundet behöver ställa om verksamheten för att åter få en ekonomi i balans och samtidigt erbjuda en bra myndighetsutövning för kvarvarande kommuner.

Miljöförbundets ekonomi baseras på intäkter från avgifter och från medlemsbidrag. Kostnaderna består i personalkostnader för tillsynspersonal (inspektörer), personalkostnad för stödpersonal, chefer, administratörer m.fl. (OH-personal) och övriga kostnader såsom stödtjänster, hyra, förbrukningsmaterial, bilar m.m. (OH-övrigt).

Genom personalneddragningar kan förbundet minska på kostnaderna för tillsynspersonal i motsvarande omfattning som tillsynsuppdraget minskar. OH-personal bedöms kunna reduceras till viss del samtidigt som den av kommunerna efterfrågade digitaliserings-satsningen bör bestå. Däremot kommer förbundets övriga OH-kostnader endast att påverkas i mindre omfattning. Detta gör att kompletterande åtgärder behöver vidtas för att få en ekonomi i balans.

Både miljöförbundets taxor och medlemsbidraget bygger på den kostnad som det går åt för att producera en tillsynstimme. Att taxor varierar mellan olika kommuner beror på att kostnaden för att producera en timmes tillsyn skiljer sig åt mellan kommunerna.

Kan inte kostnaderna hanteras genom besparingar behöver taxans timavgifter revideras och höjas, detta bör då även enligt resonemanget ovan påverka medlemsbidraget i motsvarande omfattning, då medlemsbidraget bekostar de tillsynstimmar som inte täcks med avgifter.

Det är medlemskommunerna som beslutar om höjning av medlemsbidraget eller revidering av taxans timavgifter. Medges inte detta, kvarstår för Direktionen endast möjligheten att förändra fördelningen mellan avgiftsfinansierad och skattefinansierad verksamhet, öka antalet avgiftsdebiterade timmar och minska den skattefinansierade tillsynen eller höja timtaxan.

Detta innebär att varje tillsynsresurs mer än idag kan bidra till att bekosta gemensamma OH-kostnader. Här är det då en fördel att försöka behålla tillgänglig personal då det ökar möjligheterna till intäkter.

Både taxans timavgift och medlemsbidraget skulle sannolikt behöva höjas med sex procent utöver index inför år 2024. I annat fall kommer miljöförbundet att behöva minska på skattefinansierad verksamhet.

Resultatet i olika scenarier enligt nedan.

Scenario 1

Vid ökning av både taxans timavgift och medlemsbidrag kan skattefinansierad verksamhet behållas på dagens nivå.

Medlemsbidrag	Invånare	Kostnad 168 kr/inv (2024 Prognos)	Tillägg	Utfall
Klippan	17 843	2 997 624	6%	179 857
Perstorp	7 460	1 253 280	6%	75 197
Svalöv	14 520	2 439 360	6%	146 362
Örkelljunga	10 477	1 760 136	6%	105 608
Intäkter medlemsbidrag	50 300	8 450 400	6%	507 024
Intäkter från taxor		11 650 000	6%	699 000
Intäkter taxa + medlemsbidrag				1 206 024
Intäkter genom reducerad skattefinansierad tillsyn		snittpris 1 200kr/timmen	0 timmar	0
Totala intäkter				1 206 024

Scenario 2

Vid ökning av taxans timavgift men inte medlemsbidrag (enligt nedan), behöver den skattefinansierade verksamheten minska med 800 timmar, vilket motsvara 13 % av den helt skattefinansierade verksamheten. Detta skulle då i stort kunna vara följande arbete som inte utförs

- Tillsyn rökfria skolgårdar
- Tillsyn rökfria serveringar
- Tillsyn rökfria entréer

Medlemsbidrag	Invånare	Kostnad 168 kr/inv (2024 Prognos)	Förändring	Utfall
Klippan	17 843	2 997 624	0%	0
Perstorp	7 460	1 253 280	0%	0
Svalöv	14 520	2 439 360	0%	0
Örkelljunga	10 477	1 760 136	0%	0
Intäkter medlemsbidrag	50 300	8 450 400	0%	0
Intäkter från taxor		11 650 000	6%	699 000
Intäkter taxa + medlemsbidrag				699 000
Intäkter genom reducerad skattefinansierad tillsyn		snittpris 1 200kr/timmen, intäkt 50%	800	480 000
Totala intäkter				1 179 000

Scenario 3

Vid ökning av medlemsbidrag men inte av taxans timavgift (enligt nedan), behöver den skattefinansierade verksamheten minska med 1 200 timmar, vilket motsvara 20 % av den helt skattefinansierade verksamheten. Detta skulle då i stort kunna vara följande arbete som inte utförs

- Tillsyn rökfria skolgårdar
- Tillsyn rökfria serveringar
- Tillsyn rökfria entréer
- Tillsyn marknader och festivaler
- Besvarande av bygglovsremisser
- Besvarande av remisser detalj- eller översiktsplaner
- Deltagande på planmöte
- Deltagande på LOTS
- Uppdatera lantbruksregister

Medlemsbidrag	Invånare	Kostnad 168 kr/inv (2024 Prognos)	Förändring	Utfall
Klippan	17 843	2 997 624	6%	179 857
Perstorp	7 460	1 253 280	6%	75 197
Svalöv	14 520	2 439 360	6%	146 362
Örkelljunga	10 477	1 760 136	6%	105 608
Intäkter medlemsbidrag	50 300	8 450 400	6%	507 024
Intäkter från taxor		11 650 000	0%	0
Intäkter taxa + medlemsbidrag				507 024
Intäkter genom reducerad skattefinansierad tillsyn		snittpris 1 200kr/timmen, intäkt 50%	1 200	720 000
Totala intäkter				1 227 024

Scenario 4

Om det varken sker någon uppräknig av medlemsbidrag eller taxans timavgift (enligt nedan), behöver den skattefinansierade verksamheten minska med 2 000 timmar, vilket motsvarar 33 % av den helt skattefinansierade verksamheten. Detta skulle då i stort kunna vara följande arbete som inte utförs

- Tillsyn rökfria skolgårdar
- Tillsyn rökfria serveringar
- Tillsyn rökfria entréer
- Tillsyn marknader och festivaler
- Besvarande av bygglovsremisser
- Besvarande av remisser detalj- eller översiktsplaner
- Deltagande på planmöte
- Deltagande på LOTS
- Uppdatera register
- Halvera tiden för rådgivning och service till allmänheten (den är svår, men kanske möjlig om vi fortsätter satsningen och ger allt bättre digital service. Samtidigt är detta också tidskrävande)
- Inte besvara/reducera remisser övriga remisser (tillståndsansökningar för miljöfarliga verksamheter, ny lagstiftning m.m.)
- Samverkan med polis, skattemyndighet, räddningstjänst, alkohol
- Ta fram informationsblad eller nyhetsbrev till verksamhetsutövare inom olika branscher

Medlemsbidrag	Invånare	Kostnad 168 kr/inv (2024 Prognos)	Förändring	Utfall
Klippan	17 843	2 997 624	0%	0
Perstorp	7 460	1 253 280	0%	0
Svalöv	14 520	2 439 360	0%	0
Örkelljunga	10 477	1 760 136	0%	0
Intäkter medlemsbidrag	50 300	8 450 400	0%	0
Intäkter från taxor		11 650 000	0%	0
Intäkter taxa + medlemsbidrag				0
Intäkter genom reducerad skattefinansierad tillsyn		snittpris 1 200kr/timmen, intäkt 50%	2 000	1 200 000
Totala intäkter				1 200 000

Direktionen bör informera medlemskommunerna om konsekvensen av minskad skattefinansierad tillsyn om inte höjningar av taxan och eller medlemsbidraget kan genomföras. Direktionen bör också vara medvetna om att de har det fulla juridiska ansvaret för verksamheten.

Skäl till beslut

Inom Söderåsens miljöförbund behöver fastställas en turordningslista som underlag för att hantera eventuell övertalighet. Direktionen bör besluta om att ge ett uppdrag till förbundschefen att ta fram en turordningslista.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund bör behöva ge förbundschefen i uppdrag att göra en utredning av OH-kostnaderna och föreslå besparingar eller effektiviseringar. Utredningen bör genomföras senast den 31 oktober 2023 inför Direktionens beslut om detaljbudget och verksamhetsplan för år 2024.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund bör besluta att begära höjning av medlemsbidraget med 6% utöver index inför verksamhetsår 2024. Om inte höjning medges bör Direktionen begära besked från medlemskommunerna senast den 31 augusti 2023. Direktionen behöver besked innan detaljbudget och verksamhetsplan för år 2024 fastställs.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund bör besluta att begära höjning av alla taxor med 6% utöver index inför verksamhetsår 2024. Om inte höjning medges behöver Direktionen begära besked från medlemskommunerna senast den 31 augusti 2023. Direktionen behöver besked innan detaljbudget och verksamhetsplan för år 2024 fastställs.

Direktionen för Söderåsens miljöförbund bör översända handlingsplanen i sin helhet till medlemskommunerna för kännedom. Det är viktigt att medlemskommunerna informeras om riskerna och konsekvenserna av att öka andelen avgiftsfinansiering, så att detta blir belyst och de kan fatta så välinformerade beslut som möjligt.

Charlotte Leander
Miljöchef/förbundschef

Bilaga

Redovisning över planerad skattefinansierad tillsyn år 2023

Expediering

Beslutet skickas till: Medlemskommunerna